

Самюел Бьорк

ПО-БЯЛА ОТ СНЯГ

*Тази книга е издадена с финансовата помощ
на НОРЛА.*

Самюел Бьорк

По-бяла от сняг

Превела от норвежки: *Ева Кънева*

ИК „EMAC“

Samuel Bjørk

ULVEN

© 2021 Cappelen Damm AS, Oslo

Самюел Бьорк

ПО-БЯЛА ОТ СНЯГ

Превод от норвежки: *Ева Кънева*

Дизайн на корицата: *Живко Петров*

© ИК „ЕМАС“, 2022

Всички права запазени!

На 28 май 1993 година две единайсетгодишни момчета са открити мъртви наред нива във Фагерхулт, Швеция, на около десет километра североизточно от град Удевала. По-късно селянинът, натъкнал се на трупове, описа зловещата находка така: „Сякаш някой беше отворил адските двери. Намерих едното момче, Оливер Хелберг, чисто голо, проснато по гръб. Другото – Свен-Улуф Йонсон, лежеше няколко метра по-нататък, само по боксерки. Между момчетата имаше убит бял заек“. Заради изключителната жестокост на деянието бе сформиран екип следователи от Националната полиция в Стокхолм, който да си партнира с местните полицаи. Още на съвсем ранен етап стана ясно, че сътрудничеството няма да сработи. През следващите няколко години ръководството на разследващия екип бе сменяно цели три пъти и накрая се стигна дотам, шведската министърка на правосъдието Ева Нурберг да подаде оставка. Разследващият екип получи многобройни упреци, че е допуснал откъси от личния дневник на Оливер да изтекат в публичното пространство. Родителите на момчето, Патрик и Емили Хелберг, внесоха жалба в съда, за да попречат на жълтата преса да публикува съкровени мисли на сина им. Двойката спечели делото на първа инстанция, но след това окръжният съд отсъди в полза на ответниците. Няколко седмици по-късно майката, Емили Хелберг, бе намерена мъртва във ва-

ната в семейната къща на улица „Екешершвеген“. Самоубийство. В Деня на срама – 14 октомври 1993, както придоби известност датата в историята на шведската журналистика – „Експресен“ и „Афтонбладет“ публикуваха целия дневник на Оливер Хелберг. За пръв път и двата вестника излязоха с еднаква заглавна страница – цитат от последните редове в дневника на мъртвото момче. Това са само няколко думи, изписани с калиграфски почерк:

Утре идва луната. Страх ме е от Вълка.

Случаят е неразкрит и до днес.

1

Април 2001

1

Застанал на паркинга пред старото училище „Фредхайм“ в Лъоренскуг, Тумас Борхгревинк се молеше да полъхне малко ветрец. Не знаеше защо *тя* избра да се срещнат именно тук, но се досещаше. За да му усложни живота. Затова ли? Това ли целеше? Трийсет и шест годишният мъж си погледна часовника. Няколко врани литнаха от близкото дърво. Над пустия район се разнесоха гърлени звуци. Околният пейзаж се свеждаше до ниви, каменна кариера и тази стара бяла сграда, където като малък беше ходил на училище. Друг живот. Преди събитието. Отдавна не беше идвал насам. Всъщност отдавна не беше ходил никъде. Прекара дванайсет години зад решетките. Пуснаха го едва преди няколко месеца и още му беше трудно да свикне с чувството, че може да прави каквото си иска. Тумас Борхгревинк се загърна в якето си, седна на стълбите на старата сграда и обърна лице към слабото слънце, надничашо иззад горичката.

Девет без петнайсет. Уговорката беше за девет, но той не искаше да поема никакви рискове. От нея можеше да се очаква всичко. *Видяхте ли? Разбрахме се за девет, а него още го няма. Кажете, редно ли е на такъв баща да се полага правото да вижда сина си? Не го е виждал от двегодишен. От двегодишен! Давате ли си сметка?* Внезапно от върховете на дърветата в края на улицата се разнесе шумолене. Обзе го неочакван прилив на оптимизъм. А може би

наистина щеше да подухне малко ветрец? Идеята му, разбира се, беше идиотска. Да вземе хвърчило! Как ли не си блъска главата да измисли какво да правят навън. Въртя се из магазина за играчки безкрайно дълго, та накрая чак продавачката дойде да го попита дали всичко е наред. Наред ли? Нищо не беше наред! Много ясно. Що за малоумен въпрос! Продавачката не му беше виновна, разбира се. Смутен, Тумас грабна първото, изпречило се пред очите му. Хвърчило. Навън. До старото училище. Ще пуснат хвърчилото заедно. Тогава му се стори чудесна идея. Сега повеят в дърветата пак стихна и той вече съжеляваше. Първоначално мислеше да вземе дъска за шах, да научи момчето на правилата, може би да поиграят заедно, но когато разбра, че срещата ще се състои на открито, се отказа. Да, на открито, в присъствието на социален работник. Майката категорично отказвала да го остави сам с детето.

Когато дойде да го види в затвора, се държеше по съвсем друг начин. В началото той дори не си спомни коя е Сив Йонсен. *Борхгревинк, имаш посетителка.* За три години никой не му беше идвал на свиждане. *Някакво момиче. Чака те във втора стая.*

Посетителка?

Момиче?

Да не е майка му?

Глупости. Нали казаха „момиче“.

Беше наконтена като за важен повод, с цветя, закичени в косата, и къса лятна рокля. Страните ѝ руменееха. Сив Йонсен. В гимназията бяха съученици. В продължение на няколко месеца, които той изкара в класа, преди да се поддаде на гласовете в главата си.

Едно трябваше да ѝ признае: беше постоянна. Близко три години го посещаваше на всеки две седмици. Накрая почти започна да я харесва. Донесе му снимки от родилното. От първия рожден ден на момченцето. *На Мартин му е мъчно за татко му!*

После изведнъж край.

Точка.

Появил се друг мъж. Стана му ясно.

Не му пукаше за нея.

Но за детето?

Най-сладкото момченце на света.

Неговият син.

Мартин.

По дяволите!

Тумас Борхгревинк стана от стълбите и закрочи по площадката отпред, за да се отърси от гнева.

Спокойно.

Не се ядосвай.

И най-внезапно тя спря да го посещава. Той започна да получава писма от разни учреждения, които му съобщаваха, че вече не може да вижда малкия.

Ритна един камък и пак си погледна часовника.

Девет и петнайсет.

Не се мяркаше жива душа.

Пък и какво ли да прави човек тук, сред тази пустош? Наоколо почти не живееха хора. Зад завоя имаше стрелбище, а отвъд горичката – каменна кариера. Той познаваше всеки камък, обожаваше това училище, това място. Навремето всяка сутрин идваше тук, за да се отърве от дома си, от тъмната къща, от онези студени хора, които уж трябваше да се грижат за него. Спомняше си как будилникът върху нощното шкафче звънваше; ръцете на Мики Маус показваха, че е време да става, ако иска да излезе незабелязано. Прокрадваше се по чорапи, за да не събуди другите, и напълваше кутията за храна с каквото намери.

В училище беше средна работа – нито отличник, нито двойкаджия.

Но тази топлина, която получи от Сив Йонсен...

За пръв път някой проявяваше загриженост към него.

В десет без петнайсет се появи кола – поръждясала тойота „Корола“. Слезе блондинка с кръгли очила и притеснено му протегна ръка.

– Астрид Лум – представи се тя. – От „Закрила на детето“.

– Тумас.

Тя се попрокашля. Държеше папка: навярно съдържаеше същите документи, които бяха изпратили и на него.

Осъден за убийство.

Осемнайсет години затвор.

Добро поведение.

Освободен предсрочно.

Майката е дала съгласие бащата да се срещне с детето.

В присъствието на социален работник.

Десет без пет. Най-после се появи още една кола.

Бяла.

Скъпа.

Разбира се.

Беше намерила нещо по-добро, но в момента това нямаше значение.

Бързайки към колата с потни длани, Тумас Борхгревинк се сгорещи.

– Не, не, почакайте.

Вдигната ръка го спря.

– А, да, разбира се. Извинете.

Крачка по крачка.

Не стресирай детето.

Мартин.

Ето го.

Вратата на колата се отвори и Тумас се усмихна широко.

Тъмна коса.

Кафяв пуловер.

Момчето застана пред колата. Гледаше малко смуте-

но. Никой от пътниците на предните седалки не направи опит да го окуражи.

Проклети идиоти.

Не виждате ли, че детето...?

За щастие, социалната работничка прояви малко повече съобразителност, прекоси площадката, обгърна с ръка слабичките раменца на Мартин и го заведе при баща му. Тумас Борхгревинк едва се овладя да не се разплаче.

– Здравей, Мартин.

– Здравсти...

Красивите сини очи на детето не го поглеждаха. Взирала се в обувките.

– Как си?

– Моля?

Момченцето го погледна любопитно.

– Имаш много готин пуловер.

– Ами... благодаря.

Малкият погледна социалната работничка, сякаш за да попита коя е тя и какво прави там.

– Това робот ли е?

– Какво? Да. Трансформър.

Тумас пристъпи плахо напред.

– Трансформър е много як.

Момчето се позасмя.

– Не се казва трансформър, а е трансформър.

– О, извинявай. А как се казва?

– Този ли?

– Да.

Социалната работничка се беше отдръпнала леко.

– Бъмбълбий.

– Готино. Той ли ти е любимецът?

Малчуганът го погледна предпазливо.

– Амиии... не. Най харесвам Оптимус Прайм, но нямаше пуловер с него.

– Ама че тъпо.

– Да. Обаче го имам на фигурка – Мартин погледна към бялата кола.

– Много кофти, че не знаех колко много харесваш трансформъри. Иначе щях да ти купя.

– А, няма нищо.

Момчето издуха перчема от челото си и погледна любовитно найлоновата торбичка до стълбите.

– Какво си ми донесъл?

– Уви, нищо интересно. Надявах се да излезе вятър.

– Вятър? Защо?

– За да пуснем хвърчило. Или ти е скучно?

– Не ми е скучно – поусмихна се момчето. – Знам как се управлява хвърчило.

Дърветата пак прошумоляха. Навярно някой ги наблюдаваше отгоре.

– Сериозно? – усмихна се Тумас. – Да пробваме ли да го вдигнем във въздуха?

– Да.

– Дали да не отидем малко по-нататък, към нивата? Там сигурно духа по-силно.

Той извади хвърчилото от торбата и погледна социалната работничка.

– Може ли да...?

Тя кимна.

– Защо питаш нея? – учуди се момчето, след като се отдалечиха от старата сграда. Хвърчилото лежеше на земята помежду им.

Април в Норвегия.

Миришеше на прясно разорана пръст.

Наближаваше време за сеитба на житото, което щеше да узрее през лятото.

Беше му трудно да съдържа напирашите емоции.

– Тя е тук, за да наблюдава.

– Кого?

– Теб и мен. Искаш ли ти да тичаш, а аз да държа?

– Става.

Момчето се усмихна и вдигна хвърчилото от земята.

Двете лица в колата вече нямаха никакво значение.

Нито социалните служби с цялата им бумащина.

Всичките тези години.

Сега изчезнаха.

За Тумас остана само момчето, което тичаше през нивата с широка усмивка. Най-сетне хвърчилото полетя и след малко гордо се развяваше между облаците.

– Виж! Иха!

Двайсет кратки красиви секунди, преди хвърчилото да тупне на земята в края на нивата.

Случилото се после Тумас Борхгревинк нямаше да забрави никога.

Момчето се върна, но погледът му се беше променил изцяло.

– Какво има, Мартин?

– Там лежат някакви хора.

– Какви хора?

Малката ръка засрамено се опита да прикрие мокро-то петно върху панталона.

– Не мърдат.

Седнал в черното ауди, Холгер Мунк слушаше Първа сюита за виолончело в сол мажор от Бах. Изпитваше угризения, задето за пореден път заряза семейството си посред неделната закуска. Те, разбира се, не се оплакаха. Никога не роптаеха. Независимо кога го търсят спешно по служба. Късно вечер. Посред лятната отпуска. На Бъдни вечер тъкмо след като са сервирали ребърцата. Когато и да го извикат на работа по спешност, семейството му проявяваше пълно разбиране. Четиресет и три годишният Холгер Мунк работеше вече близо двацет години като следовател в отдел „Убийства“ и тя винаги беше до него: неговата Мариане. Гаджето му от гимназията. Влюбиха се от пръв поглед. След като завършиха, се ожениха. Девет години по-късно се появи дъщеря им Мириам. Сега беше на четиринайсет и пубертетът ѝ изобщо не протичаше толкова драматично, колкото разправяха разни родители на тийнейджъри. Семейството му неизменно го подкрепяше, независимо от честите му отсъствия на важни събития. Миналата есен дори отпразнуваха повишението му, макар на всички да беше ясно, че по-високата длъжност е свързана с по-голяма заетост. Нов отдел за разследване на убийства. Със самостоятелен офис. Далеч от Главното управление в „Грьонлан“. На Холгер Мунк гласуваха доверието да оглави новосъздадения отдел. И му предоставиха пълен картбланш да избере екипа

си. За пръв път от много време Холгер изкара прекрасна зима. Обикновено през зимния сезон се скриваше зад рижата си брада и проклинаше всички и всичко, особено идиотите, които карат ски и обожават снега. Тази година обаче мислеше за съвсем различни неща. Чувстваше се като предприемач. Като учредител. И все пак в очите на Мариане имаше нещо, или?

Възпълният следовател реши да не дълбае повече по въпроса и показа служебната си значка на полицая, който го спря до загражденията. По изражението на младия униформен разбра, че този път си имат работа с нещо доста необичайно.

След минута – Мунк вече беше паркирал до бялата училищна сграда – го срещна още един разтревожен поглед, този път скрит зад корава униформена фасада.

– Нилсен – представи се полицаят. – Ръководител на оперативно-следствените действия.

Мунк кимна и извади кутия цигари от джоба на бежовото си палто.

– Някой от моя екип дойде ли?

– Ами... да... онази, русата. Прокурорката.

– Анете Голи.

– Да. И костюмарят... Фредрик?

– Рийс – кимна Мунк и запали цигара.

– Криминалистите експерти пристигнаха първи. Още обследват – съобщи мускулестият полицай и посочи нивата.

– „Съдебна медицина“?

– И те дойдоха. Преди малко.

Полицаят си свали едната ръкавица и забодя показалец в карта на местността.

– Отцепихме района. Рядко минават хора. Има няколко стопанства. Опънахме заградителната лента по тази улица. Добре ли ти изглежда?

– А покрайнините на земеделските площи?

– Поставихме наши хора на пост – докладва Нилсен. – Всичко е под контрол.

– Какво имаме?

Мунк огледа любопитно картата и се обърна към гората зад тях.

– Истински кошмар – промърмори Нилсен. – Момчетата са тук – посочи върху картата. – Наоколо има само ниви и гора. Според нас извършителят е минал оттук и се е измъкнал пак от същото място. Тук преминаването е свободно. Ако питаш мен, ще извадим голям късмет, ако някой изобщо е видял нещо.

– Какво е това? – посочи обект върху картата Мунк.

– Стрелбище.

– Затворихте ли го?

– Ами, още не... то се намира доста...

– Затворете го. И изпратете там екип. А това?

– Каменна кариера. И нея ли...?

– Ако още не сте го направили – да. И... – Мунк погледна многозначително полицая.

– И там ли да изпратим наши хора?

– Да – кимна Мунк и тръгна да пресрещне току-що излязлата от училището Анете Голи.

Първо нея беше назначил в новия отдел.

Не се поколеба нито за секунда.

– Ходи ли да ги видиш? – попита прокурорката и прокара ръка по русите си коси.

– Още не. Какво е положението?

– Много кофти. Току-що Вик ми звънна да ме пита дали да ги покроят, или искаш да ги видиш.

– Да не ги покриват – Мунк запали цигара от предишната. – Кой ги е намерил?

– Разведен баща, синът му, майката, новият ѝ партньор... Още не мога да разбера кой какъв е.

– Защо?

– Доколкото схванах, бащата дошъл тук да се срещне

със сина си. Присъствали майката и новият ѝ съпруг. И социална работничка. Наложил се да ги настаня в отделни стаи. Искаш ли да говориш с тях?

– Не сега. Просто се погрижи да ги разпитат подробно.

– Добре, Катя ще се заеме.

– Тя тук ли е? – възкликна изненадан Мунк. – Мислех, че...

– Явно все пак в КРИПОС¹ не е чак толкова яко – смигна му Голи. – На път за насам я взех с колата. Добре ли направих?

– Разбира се – кимна с усмивка Мунк.

Катя ван ден Бург – втората служителка. Изборът беше лесен и очевиден като първия.

– Ще отидеш ли да огледаш телата?

– Да, къде са?

– Натам – посочи Голи. – Но ти препоръчвам да се преобуеш. Много е мокро.

– Добре.

Мунк пусна цигарата си в чакъла и отиде да си извади гумените ботуши от колата.

---

¹ КРИПОС – национална служба в Швеция за борба с организирана и друга тежка престъпност. – Бел. прев.

3

Седнала на най-задния ред в малката аудитория в подземното на Полицейската академия, двайсет и една годишната Миа Крюгер с мъка държеше очите си отворени. Беше прекарала цяла нощ навън. За пореден път. Отпусна глава върху възглавницата чак в... шест ли беше? Прикри прозаявката си, когато лекторът с моряшка подстрижка и лъснати до блясък ботуши смени слайда на екрана. По дяволите, защо не се прибра малко по-рано? С такова нетърпение очакваше тази лекция. Информационна среща на специалния отряд „Делта“. Всъщност именно „Делта“ беше причината да постъпи в Академията. Въпреки предупрежденията на родителите ѝ. Когато им съобщи, че повече не иска да учи литература в университета, майка ѝ посърна. Прекъснах, каза им Миа. Реших да попътувам малко. И наесен да постъпя в Полицейската академия.

В полицията ли, Миа? Ама...

Не ѝ пукаше какво ѝ говорят.

В едно списание прочете колко трудно се влиза в „Делта“. Досега нито една жена не била успяла да покрие критериите за прием. И в този момент взе решение. Да. Точно там иска да работи. В „Делта“. Ще стане първата жена, извоювала си място там.

Така че майната ви на всички.

Миа Крюгер задуши поредната прозаявка. На екрана се появи списък с минималните изисквания. Те обаче предс-